

การออกแบบการเรียนรู้การสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักศึกษา
พยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท

อรนุช อ่อนคำ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

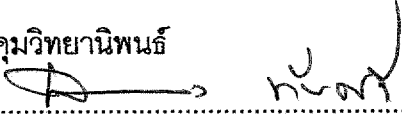
พฤษภาคม 2547

ISBN 974-9740-49-1

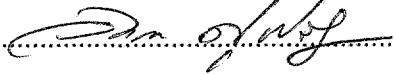
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ อรุณฯ อ่อนคำ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลัก
สูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

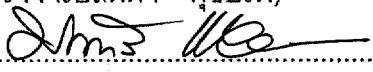
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ทับศรี)

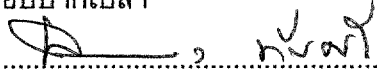
.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ลัดดา สุขปรีดี)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แยมกสิกร)

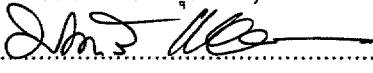
คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

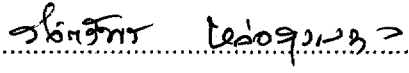
(รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ทับศรี)

.....กรรมการ

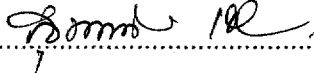
(รองศาสตราจารย์ลัดดา สุขปรีดี)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แยมกสิกร)

.....กรรมการ

(ดร.วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทราวดี เจียรพิเชฐ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่...4...เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2547

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา
จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ประจำภาคต้น ปีการศึกษา 2547

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ทับศรี ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ลัดดา ศุขปรีดี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แย้มกสิกร กรรมการที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ที่ดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็น อย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล นาวาอากาศตรีหญิง ดร.ภัทรภรณ์ ภัทรโยธิน ดร.ดารณี จามจุรี อ.ณิชารีย์ โรจนกীরติกานต์ อ.สุทิสรา สงวนสังข์ ที่กรุณารับเป็น ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติม แก้ไขข้อบกพร่องตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบ คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท ตลอดจน คณาจารย์และนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ใน การวิจัยครั้งนี้และขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโทวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา รุ่น 44 ทุกท่าน ที่ได้ให้ คำแนะนำ ช่วยเหลือ ให้กำลังใจและเป็นแรงบันดาลใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมทั้งท่านอื่น ๆ ที่ได้เอย่ยนามในที่นี้ ที่มีส่วนช่วยให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือ ทำให้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ท้ายที่สุด ขอกราบขอบพระคุณบุพการี ครอบครัวและอาจารย์ทุกท่านที่ทำให้ผู้วิจัยมา ถึงวันนี้ได้ คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ บิดา มารดา ครู-อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

อรนุช อ่อนคำ

44920595: สาขาวิชา: เทคโนโลยีทางการศึกษา; กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา)

คำสำคัญ: การออกแบบการเรียนการสอน/ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ/

นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต/ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท

อรนุช อ่อนคำ: การออกแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมี
 วิจารณญาณ สำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท
 (INSTRUCTIONAL DESIGN ON CRITICAL THINKING DEVELOPMENT FOR NURSING
 SCIENCE STUDENTS, BOROMARAJONANI COLLEGE OF NURSING, CHAINAT)

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: จุลอง ทับศรี, Ed.D., ลัดดา ศุขปรีดี, กศ.ม., มนตรี แยมกสิกร,
 กศ.ด. 237 หน้า. ปี พ.ศ. 2547. ISBN 974-9740-49-1

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยพัฒนามีความมุ่งหมาย เพื่อออกแบบการเรียน
 การสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตร
 บัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน คือ
 การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินการใช้รูปแบบการสอน

การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
 ผู้วิจัยดำเนินการโดยวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบการเรียน
 การสอนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโมเดล
 ชิปปา แล้วนำมากำหนดเป็นองค์ประกอบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมี
 วิจารณญาณได้ 7 ประการ จากองค์ประกอบดังกล่าวนำไปสร้างกิจกรรมในกระบวนการเรียน
 การสอนได้ 3 ขั้นตอน จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบและปรับปรุงรูปแบบดังกล่าวให้สมบูรณ์
 แล้วจึงนำไปทดลองใช้จริง

การทดลองใช้รูปแบบการสอน ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็น
 นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2546
 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท อ.เมือง จ.ชัยนาท จำนวน 53 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาที่
 ลงทะเบียนเรียน วิชา การพยาบาลอนามัยชุมชน 1 ทั้งหมด นักศึกษาพยาบาลดังกล่าวได้เรียน
 ตามรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เป็นเวลา 5 สัปดาห์ หลังจากนั้นทำแบบประเมินระดับความสามารถ
 ในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การเก็บรวบรวมข้อมูลให้แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมี
 วิจารณญาณของ Watson and Glasser ที่เรียบเรียงโดย เรือโทหญิง กนกนุช ขำภักตร์
 วัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียน ผลการศึกษาค้นคว้า

1. ได้กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ที่ประกอบด้วย กระบวนการที่สำคัญ คือ ขั้นเสนองาน ขั้นฝึกความสามารถในการคิด และขั้นประเมิน กระบวนการคิด 2. ผลจากการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ค่าเฉลี่ยของความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และระดับความคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียนอยู่ในระดับเท่ากัน คือ ปานกลาง 3. การหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ได้ค่าเฉลี่ยด้านกระบวนการ / ผลลัพธ์ เท่ากับ 83.38 / 81.95 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80 สรุปได้ว่า กิจกรรมการเรียนการสอนนี้มีประสิทธิภาพเพียงพอที่ใช้พัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท

44920595: MAJOR: EDUCATIONAL TECHNOLOGY;

M.Ed. (EDUCATIONAL TECHNOLOGY)

KEYWORDS: INSTRUCTIONAL DESIGN/ CRITICAL THINKING/ NURSING STUDENT/

BOROMARAJONANI COLLEGE OF NURSING CHAINAT

ORANOOT ONKAM: INSTRUCTIONAL DESIGN ON CRITICAL THINKING
DEVELOPMENT FOR NURSING SCIENCE STUDENT, BOROMARAJONANI COLLEGE

OF NURSING CHAINAT. THESIS ADVISORS: CHALONG TUBSREE, Ed.D.,

LADDA SOOKPREEDEE, M.Ed., MONTREE YAMKASIKORN, Ed.D. 237 P. 2004.

ISBN 974-9740-49-1

The purpose of this research was to design (struction) teaching and learning in order to develop Critical Thinking of Nursing Science Students , Boromarajonani College of Nursing, Chainat. The research consisted of two stages, the development of the Instructional model and the evaluation of the model

To design the instruction for critical thinking development , the researcher analyzed the concepts, theories, and research on critical thinking development process, CIPPA model was also applied. The elements were then synthesized into the model comprising seven elements. In fact, the model composed of three stages of teaching activities. The researcher, then tried out and revised the activities. After the tryout and revision, the research conducted the field research.

The subjects for the tryout comprised 53 Nursing Students of Boromarajonani College of Nursing , Chainat . who registered for Community Health Nursing I course in the second semester. The nursing science students study the subject through the developed model activities for 5 weeks. After that, they were evaluated for their critical thinking ability using Critical Thinking Test developed by Watson and Glasser compiled by Kanoknuch Kampuk. The test score were then analyzed through use of pair t-test .

Results of the study revealed that the Critical Thinking Teaching Model were developed comprising of three stages process which composed of (1) task presentation, (2) thinking training and (3) thinking process evaluation. The effects of using the Critical Thinking Teaching Model were that the posttest scores were found higher than the pretest scores with statistical significance at level .05. And the Critical Thinking levels of pre-test and post-test were equal (at the medium level). The Critical Thinking Instructional Model had the efficiency of 83.38 / 81.95 which was higher than the standard criteria of 80/80. In conclusion, the Critical Thinking Model was effective enough to be used with the second-year Nursing Science Students of Boromarajonani College of Nursing, Chainat.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ช
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพ.....	ฏ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	5
ความมุ่งหมายของงานวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของงานวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบการเรียนการสอน.....	10
การออกแบบการเรียนการสอนของเกอร์ลาชและอีลาย.....	15
แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	19
การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโมเดลชิปปา.....	37
หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต.....	43
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท.....	44
การจัดการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน.....	46
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการศึกษาวิจัย.....	70
ผลการออกแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	
วิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน 1.....	70
ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล	
ระหว่างก่อนและหลังเรียน.....	77
ผลการประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา	
ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80.....	80
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	88
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	88
วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	88
สรุปผลการวิจัย.....	89
อภิปรายผล.....	89
ข้อเสนอแนะ.....	93
บรรณานุกรม.....	96
ภาคผนวก.....	102
ภาคผนวก ก.....	103
ภาคผนวก ข.....	108
ภาคผนวก ค.....	111
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	237

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 โครงสร้างของแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ในนักศึกษาพยาบาล ของกนกนุช ขำภักตร์.....	33
2 เกณฑ์แบ่งระดับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จำแนกโดยรวม.....	34
3 ขั้นตอนการสอน กิจกรรมการปฏิบัติและเวลาที่ใช้.....	42
4 สถานการณ์ปัญหาและหัวข้อเนื้อหาการจัดการเรียนการสอน.....	53
5 รูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	59
6 ขั้นตอน วิธีการ และกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมี วิจารณญาณ.....	74
7 ระดับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนแต่ละคน.....	77
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนระดับความสามารถในการคิด อย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน ก่อนและหลังเรียน.....	80
9 ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ.....	81
10 ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ของผู้เรียนแต่ละคน คะแนนเต็ม 60 คะแนน.....	83
11 ผลการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนขณะเรียนโดยกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	84
12 ค่าดัชนีความสอดคล้องของคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	109
13 ค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (R) ของแบบทดสอบ.....	110

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	6
2 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของระบบ.....	13
3 องค์ประกอบของระบบการเรียนการสอน.....	14
4 ระบบการเรียนการสอนของเกอร์ลาชและอีลาย.....	16
5 ขั้นตอนในการออกแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ...	51
6 การนำองค์ประกอบไปใช้ในการพัฒนาระบบการเรียนการสอน.....	58
7 แบบแผนการวิจัยเชิงพัฒนา.....	68
8 กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	71